

*В. С. Кишеня,
студент V курсу 15 групи
Інституту прокуратури
та кримінальної юстиції,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

НАГЛЯДОВА ПРОБАЦІЯ У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ В УКРАЇНІ

Пробація – це досить екзотичне поняття, яке нині закріплено й у вітчизняному законодавстві. Згідно із Законом України «Про пробацію» від 05.02.2015 р. № 160-VIII пробація – це система наглядових та соціально-виховних заходів, що застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до засуджених, виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого. Виходячи з норм цього Закону пробація поділяється на досудову, наглядову та пенітенціарну.

В Україні було створене значне нормативно-правове підґрунтя для впровадження служби пробації. Першим таким актом можна вважати Концепцію реформування Державної кримінально-виконавчої служби України (затверджену Указом Президента України №401/2008 від 25.04.2008 р.) [3].

Як можна побачити, поняття «пробація» характеризує спосіб впливу на засудженого без застосування покарання у виді позбавлення волі, тобто виступає альтернативою даному покаранню, що є ефективним засобом оптимізації роботи пенітенціарних органів. Зміст наглядової пробації полягає у здійсненні наглядових та соціально-виховних заходів щодо засуджених до покарань, які є альтернативою до позбавлення волі.

Створити в Україні службу пробації було рекомендовано ще у листопаді 2006 р. в оцінчій доповіді експертів Європейського Союзу, яка стосувалася визначення пріоритетів та оцінки потреб широкомасштабного проекту реформування кримінально-виконавчої служби. Така популярність пробації в сучасних умовах зумовлена існуванням вагомого потенціалу запобігання рецидиву злочинів, економічною доцільністю для суспільства, а також моральною цінністю, яка дає змогу досягти мети кримінальної політики найбільш гуманними засобами. Запровадження в Україні служби пробації буде свідченням того, що держава не обмежує свободу людини без необхідності, система покарань не має характеру помсти, а кожна людина для суспільства є цінністю та її доля не байдужа державі [5; с. 70].

Проте пробація – це запозичений інститут із англо-американської

правової юрисдикції. Вважаємо за доцільне розглянути систему органів наглядової пробації США.

Так, у цій державі орган, який здійснює функції наглядової пробації, називається *Probation and Pretrial Services* (Служба пробації та досудового провадження). PPS має дворівневу структуру: центральний апарат та органи у штатах. Однак слід брати до уваги, що у США не існує чіткого законодавчого поділу пробації на досудову, наглядову та пенітенціарну.

Вперше ця служба була створена в США в I половині XIX ст. на основі двох інститутів – умовного звільнення від відбування покарання і відстрочення відбування покарання. Саме через це інститут пробації став цілком традиційним для кримінальної юстиції. Його сутність в країні, що розглядається, полягає у виконанні засудженими, які перебувають на волі під контролем спеціального чиновника, суворо регламентованих вимог, зазначених у законі [2; с. 55].

Засуджений зобов'язується зустрічатися з чиновниками в будь-який час наглядової пробації (приходячи в офіс або приймаючи його у себе), тобто приходити частіше 20 разів на місяць, і оплачувати вартість здійснюваного за ним нагляду. У 1984 р. вперше використано домашній арешт, який застосовується як різновид міри покарання у виді обмеження волі. При цьому послуговуються електронним моніторингом, бо це дозволяє контролювати засуджених протягом всього строку покарання. Домашній арешт полягає в тому, що засуджений за вироком суду зобов'язаний постійно перебувати вдома. За даним покаранням дозволяється лише ходити в магазині, на роботу, у поліклініку, а додому повертатися до певного часу. Цей вид покарання застосовується до осіб віком до 30 років, які вчинили ненасильницькі злочини, до хронічно хворих, людей похилого віку від 79 років і старше, а також вагітних жінок. Строк даного покарання – до 3 місяців [6; с. 685].

Введення в країні системи наглядової пробації зумовлене тим, що ізоляція від суспільства довела свою неефективність з точки зору впливу на виправлення засуджених, у тому числі й неповнолітніх, запобігання вчиненню ними нових злочинів із наступних причин. По-перше, відбування покарання у виді позбавлення волі перешкоджає подальшій соціальній адаптації особистості, поверненню в суспільство, оскільки людина в умовах ізоляції втрачає соціально значущі мотиви, долучаючись в місцях позбавлення волі до кримінальної субкультури, що також не сприяє ресоціалізації особистості. По-друге, відбування покарання без ізоляції від суспільства під контролем кваліфікованого персоналу (під кримінальною опікою, пробацією) дає змогу уникнути негативних моральних, психологічних і фізичних наслідків ізоляції, бо при альтернативному покаранні навички соціальної взаємодії зберігаються і розвиваються під дією соціального середовища і за активної допомоги співробітників служб пробації. По-третє, санкції, не пов'язані з ізоляцією від

суспільства, мають також значні економічні переваги. Їх застосування дозволяє розвантажити виправні установи, перерозподілити ресурси, а державі докласти зусиль до роботи з громадянами, які потребують допомоги і підтримки і не становлять загрозу для безпеки суспільства і держави [4; с. 12].

Таким чином, органи наглядової пробації у Сполучених Штатах Америки виконують функції із забезпечення виконання покарання, альтернативного до позбавлення волі. Слід зауважити, що імплементація категорії «пробація» у вітчизняне законодавство є доцільним кроком, сприяє ефективному реформуванню всієї правової системи. Особливу увагу варто приділити наглядовій пробації, оскільки виправлення та ресоціалізація можливі виключно у разі повноцінного впливу на засуджених за межами виправних колоній. Позитивний досвід США з питань пробації важливо застосувати повною мірою в українській правовій дійсності.

Список літератури

1. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – Ст. 93.

2. Лиска В. М. Пробація. Проблеми її запровадження в Україні [Електронний ресурс] / В. М. Лиска // Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/13956>. – Заголовок з екрана.

3. Пробація в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://probation.at.ua/index/concept_ukraine/0-43. – Заголовок з екрана.

4. Давыденко В. М. Служба пробации как основа социальной реабилитации несовершеннолетних, находящихся в конфликте с уголовным законом / В. М. Давыденко // Ведомости уголовно-исполнительной системы. – 2011. – № 4. – С. 28.

5. Ткачова О. В. Інститут пробації в Україні: історичний досвід і сучасний стан / О. В. Ткачова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. – 2016. – Вип. 4. – Том 2. – С. 68–71.

6. Ягунов Д. В. Якою має бути служба пробації в Україні: деякі думки з приводу концептуального обґрунтування створення національної системи пробації / Д. В. Ягунов // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр.; Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.». – Одеса: Юрид. л-ра, 2012. – Вип. 65. – С. 682–689.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 1

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкіна та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т1 ., – 251 стр.
ISBN – 978-966-2740-95-0

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-95-0

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

ЗМІСТ

Андрєєв Є. О.	Гуманізація кримінально-виконавчого законодавства.....	3
Атрєп'єва М. Р.	Актуальні проблеми виконання та відбування покарань у місцях позбавлення волі.....	7
Біленький Д. В.	Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: щодо внесення змін до «Закону Савченко».....	10
Бойко В. О.	Поняття «злісне порушення встановленого порядку відбування покарання»: спірні моменти.....	13
Борох Ю. О.	Реалізація принципу справедливості під час відбування покарання.....	16
Бумба О. А.	Пробачія та стан упровадження в Україні.....	19
Васюк О. О.	Проблемні питання виконання покарання у виді штрафу.....	23
Вручинський Д. Г.	До питання визначення законного інтересу засуджених.....	28
Гавенко Т. Ю.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	31
Герасименко С. С.	Спонування засуджених до зразкової поведінки: метод «батоба» чи «пряника»?.....	35
Горшкова Я. С.	Про деякі проблемні питання, що виникають під час виконання покарання у вигляді штрафу.....	39
Дейнека П. В.	Перевищення меж при застосуванні заходів фізичного впливу в установах виконання покарань.....	43

Дорощенко К. В.	Відповідальність за несплату або ухилення від сплати штрафу.....	45
Дубанич М. Ю.	Правовий статус засуджених: до питання конституційного забезпечення права на працю засуджених до позбавлення волі.....	47
Дубровін С. І.	Використання категорії «ресоціалізація» стосовно неповнолітніх засуджених: окремі аспекти.....	50
Євтушенко Д. О.	Процес ресоціалізації неповнолітніх, звільнених з установ виконання покарання.....	53
Загурська А. В.	Щодо права засуджених на листування..	56
Зайкова Я. Ю.	Ресоціалізація при відбуванні покарання у виді арешту та обмеження волі: порівняння ефективності.....	60
Зосіч М. Ю.	Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей.....	64
Кирилюк С. О.	Надання державній кримінально-виконавчій службі слідчих функцій.....	68
Кишеня В. С.	Наглядова пробація у Сполучених Штатах Америки. Перспективи застосування іноземного досвіду в Україні.....	72
Клименко С. С.	Проблемні питання звільнення від відбування покарання вагітних жінок.....	75
Клімашевський В. Д.	Проблемні питання процедури помилування в Україні.....	79
Коваль В. В.	Перспективи створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій в	

	Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн.....	83
Козаченкова Д. С.	Щодо законних інтересів як елементу правового статусу засуджених.....	87
Козачок М. М.	Проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених.....	89
Козій Н. А.	Введення інституту приватного виконання рішень.....	92
Крячко Л. Ю.	Особливості правового регулювання користування засудженими глобальною мережею Інтернет.....	96
Кудрявцева В. В.	Умови праці засуджених до позбавлення волі: деякі питання	100
Левандовська І. В.	Громадські роботи: міжнародний досвід і Україна.....	103
Левіна О. О.	Тактика виявлення осіб, схильних до суїциду. Профілактика суїцидів серед засуджених та осіб, взятих під варту...	107
Лисенко О. Е.	Розбіжності у визначенні поняття «громадські роботи» за Кримінальним та Кримінально-виконавчим кодексами України.....	110
Лукашова Є. В.	Соціально-виховна робота із засудженими (мета та способи).....	115
Малиш С. С.	Окремі аспекти соціально-виховної роботи з неповнолітніми, засудженими до позбавлення волі.....	119
Мартинюк Н. В.	Прихована проблема відповідальності осіб за ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт.....	123
Масловська Ю. Ю.	Працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі: окремі аспекти..	126
Мельник М. Г.	Застосування фізичного впливу,	

	спеціальних заходів, зброї до засуджених.....	129
Мешков С. В.	Ресоціалізація неповнолітніх засуджених.....	132
Мироненко А. А.	Міжнародний досвід пробації.....	134
Моржановська А. І.	Право на користування Інтернетом засуджених, які відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі.....	138
Насібулліна Н. Р.	Цілі покарання.....	141
Носач Є. О.	Досудова пробація як елемент оновлення системи юстиції України.....	146
Павельчук Д. А.	Виховання та перевиховання засуджених до позбавлення волі.....	147
Павленко В. О.	Чи можливе виправлення осіб, засуджених до довічного позбавлення волі?...	151
Павлуцька В. І.	Цілі покарання та кримінально-виконавчого законодавства.....	154
Пастушок Б. М.	Виправлення і ресоціалізація засуджених.....	157
Певень М. М.	Проблеми здійснення процедури помилування в Україні.....	160
Пищик К. О.	Спірні питання запровадження слідчих підрозділів Державної кримінально-виконавчої служби.....	163
Рева Н. М.	Щодо питання застосування громадських робіт.....	166
Романченко Д. І.	Щодо питання про міжнародно-правові правила поведіння із неповнолітніми засудженими.....	169

Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	173
Самойленко М. С.	Проблемні питання оцінки ефективності роботи органів і установ виконання покарань.....	177
Святокум А. Ю.	Запровадження центрів пробації для неповнолітніх осіб.....	181
Сергієнко В. М.	Місце суспільно корисної праці в системі заходів ресоціалізації засуджених до позбавлення волі	184
Синявський М. А.	Виправлення засуджених до позбавлення волі : міф чи реальність?...	189
Слюсар Д. Ю.	Впровадження приватних установ виконання покарання в Україні.....	192
Смиковська А. М.	Місце духовної та благодійної опіки церков у системі виховного впливу на засуджених осіб.....	194
Тарапунець В. В.	Загальна характеристика покарання у виді виправних робіт та відмежування його від виправних робіт як адміністративного стягнення.....	197
Тертична А. А.	Інститут пробації: необхідність подальшого впровадження в Україні.....	201
Ткачова А. С.	Виконання покарання у виді арешту: проблемні питання.....	204
Ткачук А. О.	Право засуджених на користування глобальною мережею Інтернет – нові можливості для ресоціалізації та соціальної адаптації засуджених.....	207
Федорець А. Є.	Інститут закінчення строків давності виконання обвинувального вироку як підстава для звільнення особи від	

	відбування покарання.....	210
Хакімова М. Т.	Порівняльний аналіз застосування заходів безпеки в установах виконання покарань України та Естонії.....	21
Харченко Я. Є.	Щодо питання реалізації досудової пробації 17 в Україні.....	
Шевченко А. І.	Кримінально-виконавча характеристика засудженої особи.....	221
Шпарага Д. Ю.	Умовно-дostroкове звільнення від відбування покарання.....	225
Штефан Є. О.	Форми впливу соціально-виховної роботи на засуджених до довічного позбавлення волі.....	290
Штокало Т. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	233
Шутов Д. К.	Деякі проблеми покарання у виді виправних робіт.....	236
Шутова Л. М.	Міжнародно-правовий аспект виконання громадських робіт.....	239
Ярова А. В.	Громадський вплив як засіб ресоціалізації засуджених.....	243

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 17,5. Облік.-вид. арк. 12,93.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.